

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2020. március 26.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogasztóvédelem – Fogasztói hitelmegállapodások – 2008/48/EK irányelv – A 3. cikk g) pontja, a 10. cikk (2) bekezdése és a 22. cikk(1) bekezdése – A harmonizáció szintje – A »hitel nem kamatjellegű költségének« fogalma – 93/13/EGK irányelv – Az 1. cikk (2) bekezdése – A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek – A hitel nem kamatjellegű teljes költségének felső határa – Kötelező törvényi és rendeleti rendelkezéseket tükröző szerződési feltételek – Kizártság”

A C-779/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich (Siemianowice Śląskie-i kerületi bíróság, Lengyelország) a Bírósághoz 2018. december 12-én érkezett, 2018. november 9-i határozatával terjesztett elő

a **Mikrokasa S. A.**,

a **Revenue Niestandardowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w Warszawie**
és

XO

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: J. C. Bonichot tanácselnök, M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader (előadó) és N. Jääskinen bírák,
főtanácsnok: G. Hogan,

hivatalvezető: M. Aleksejev egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. november 13-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Mikrokasa S. A. képviseletében M. Kamiński radca prawny,
- a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, M. Kamejsza-Kozłowska és D. Lutostańska, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

– az Európai Bizottság képviselőjében G. Goddin, K. Herbout-Borczak, A. Szmytkowska és N. Ruiz García, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2019. december 19-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) és a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 133., 66. o.; helyesbítések: HL 2009. L 207., 14. o.; HL 2010. L 199., 40. o.; HL 2011. L 234., 46. o.) értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a kérdést előterjesztő bíróság által egyesített, egyrészt a Mikrokasa S. A. és a Revenue Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty (a továbbiakban: Revenue), másrészt a XO között, két fogyasztói hitelszerződés alapján fizetendő összegek kifizetése iránti kérelmek tárgyában folyamatban lévő két jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 93/13 irányelv

- 3 A 93/13 irányelv tizenharmadik és huszonnegyedik preambulumbekkezdése előírja:

„mivel a tagállamoknak azok a törvényi vagy rendeleti rendelkezései, amelyek közvetve vagy közvetlenül meghatározzák a fogyasztói szerződések feltételeit, vélhetően nem tartalmaznak tisztességtelen feltételeket; mivel ezért nem tűnik szükségesnek, hogy alárendeljék ennek az irányelvnek azokat a feltételeket, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok vagy a Közösség aláíró felei; mivel ebben a vonatkozásban az 1. cikk (2) bekezdésében szereplő »kötelező törvényi vagy rendeleti rendelkezések« kifejezés azokat a szabályokat is lefedi, amelyeket a jogszabály szerint akkor kell alkalmazni a szerződő felek között, ha ők másban nem állapodtak meg;

[...]

mivel a tagállamok bíróságainak és közigazgatási szerveinek megfelelő és hatékony eszközökkel kell rendelkezniük ahhoz, hogy megszüntessék a fogyasztókkal kötött szerződésekben a tisztességtelen feltételek alkalmazását”.

- 4 Ezen irányelv 1. cikke kimondja:

„(1) Ennek az irányelvnek az a célja, hogy közelítse a tagállamoknak az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit.

(2) Azok a feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok vagy a Közösség aláíró, különösen a fuvarozás területén, nem tartoznak az ebben az irányelvben előírt rendelkezések hatálya alá.”

- 5 Az említett 93/13 irányelv 3. cikke meghatározza azokat a feltételeket, amelyek esetén a kereskedő és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő szerződési feltétel tisztességtelennek tekintendő.
- 6 Ugyanezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

- 7 A 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.”

A 2008/48/EGK irányelv

- 8 A 2008/48 irányelv (7), (9), (19), (20) és (44) preambulumbekzdése így szól:

„(7) Annak érdekében, hogy a fogyasztói hitelek jól működő belső piacának kialakulását megkönnyítsék, számos kulcsfontosságú területen harmonizált közösségi keretről szükséges rendelkezni. Figyelemmel a fogyasztói hitelek folyamatosan fejlődő piacára és az európai polgárok fokozódó mobilitására, az előrettekintő közösségi jogalkotásnak, amely képes a hitel jövőbeli formáihoz alkalmazkodni, és amely a tagállamok számára a végrehajtás során megfelelő mértékű rugalmasságot biztosít, segítenie kell a fogyasztói hitelek tárgyában modern jogszabályok megalkotását.

[...]

- (9) Teljes harmonizációra van szükség annak biztosítására, hogy a Közösségben valamennyi fogyasztó érdekeit magas szinten és egyenlő módon védelmezzék, illetve hogy valódi belső piacot lehessen létrehozni. [...]

[...]

- (19) Annak érdekében, hogy a fogyasztók a tények teljes ismeretében hozhassanak döntést, a hitelmegállapodás megkötését megelőzően megfelelő tájékoztatást kell kapniuk a hitel feltételeiről, költségeiről és kötelezettségeikről olyan tájékoztató formájában, amelyet a fogyasztók magukkal vihetnek és tanulmányozhatnak. Az ajánlatok lehető legteljesebb mértékű átláthatósága és összehasonlíthatósága érdekében az ilyen tájékoztatásnak különösen magában kell foglalnia a hitelre alkalmazandó teljeshiteldíj-mutatót, amelyet a Közösség egész területén ugyanolyan módon kell meghatározni. [...]

(20) A hitel fogyasztó által viselt teljes költsége minden költséget magában foglal, ideértve a kamatot, jutalékot, az adókat, a hitelközvetítői díjat és bármely olyan egyéb díjat, amelyet a fogyasztónak a hitelmegállapodás vonatkozásában meg kell fizetnie, a közjegyzői költségeket kivéve. A hitelezőnek a költségekre vonatkozó tényleges ismereteit tárgyilagosan kell felmérni, a szakmai gondosság követelményeit is figyelembe véve.

[...]

(44) A piaci átláthatóság és stabilitás érdekében, valamint a további harmonizálásig a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a hitelezők szabályozására vagy felügyeletére vonatkozó megfelelő intézkedések megtörténtek.”

9 A 2008/48 irányelv 1. cikke szerint az irányelv célja a fogyasztóknak nyújtott hitelekkel kapcsolatos megállapodásokra vonatkozó tagállami szabályok egyes aspektusainak összehangolása.

10 Ezen irányelv 3. cikke így szól:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározások alkalmazandók:

a) »fogyasztó«: olyan természetes személy, aki az ezen irányelv hatálya alá tartozó ügyletek keretében olyan célból jár el, amely kívül esik szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén;

[...]

g) »a hitel fogyasztó által viselt teljes költsége«: minden költség, ideértve a kamatot, jutalékot, az adókat és bármely olyan egyéb díjat, amelyet a fogyasztónak a hitelmegállapodás vonatkozásában meg kell fizetnie és amelyek a hitelező előtt ismertek, kivéve a közjegyzői költségeket; továbbá a hitelmegállapodáshoz kapcsolódó járulékos szolgáltatások költségei is, különösen a biztosítási díjak, amennyiben ezenfelül egy szolgáltatási szerződés megkötése a hitel megszerzéséhez, vagy a meghirdetett feltételek melletti megszerzéséhez kötelező;

h) »a fogyasztó által fizetendő teljes összeg«: teljes hitelösszegnek és a hitel fogyasztó által viselt teljes költségének összege;

[...]”

11 Az említett irányelv „Szerződéskötést megelőző tájékoztatás” című 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Kellő időben azt megelőzően, hogy a fogyasztót bármilyen hitelmegállapodás vagy ajánlat kötelezné, a hitelező és adott esetben a hitelközvetítő – a hitelező által felajánlott hitelfeltételek, valamint adott esetben a fogyasztó által kifejezett kívánságok és az általa nyújtott információk alapján – a fogyasztó rendelkezésére bocsátja a különböző ajánlatok összehasonlításához szükséges információkat annak érdekében, hogy a fogyasztó megalapozott döntést hozhasson a hitelmegállapodás esetleges megkötéséről. Ezeket az információkat nyomtatott formában vagy más tartós adathordozón, az ezen irányelv II. mellékletében foglalt »Általános európai fogyasztói hiteltájékoztató« című formanyomtatvány felhasználásával kell a fogyasztó rendelkezésére bocsátani. A hitelező az »Általános európai fogyasztói hiteltájékoztató« című formanyomtatvány átadásával teljesíti az ezen bekezdés, valamint a 2002/65/EK irányelv 3. cikkének (1) és (2) bekezdése szerinti tájékoztatási követelményeket.

Az adott tájékoztatásnak a következőket kell tartalmaznia:

[...]

c) a teljes hitelösszeg és a hitel lehívására vonatkozó feltételek;

[...]

g) a teljeshiteldíj-mutató és a fogyasztó által fizetendő teljes összeg, a kamat mértékének kiszámításához használt valamennyi feltevést megemlítő reprezentatív példa bemutatásával; ha a fogyasztó tájékoztatta a hitelezőt az általa előnyben részesített hitel egy vagy több alkotóeleméről – például a hitelmegállapodás időtartamáról és a teljes hitelösszegekről – a hitelezőnek ezeket az alkotóelemeket figyelembe kell vennie; ha a hitelmegállapodás különböző módokat biztosít a lehívásra, amelyekhez különböző díjak és hitelkamatlábak kapcsolódnak és a hitelező az I. melléklet II. részének b) pontjában említett feltevést használja, jeleznie kell, hogy az ilyen típusú hitelmegállapodáshoz kapcsolódó más lehívási mechanizmusok magasabb éves hitelkamatlábakat eredményezhetnek;

[...]”.

12 Ugyanezen irányelvnek „A hitelmegállapodásokban feltüntetendő információk” című 10. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A hitelmegállapodásokat nyomtatott formában vagy más tartós adathordozón kell elkészíteni. Valamennyi szerződő félnek kézhez kell kapnia a hitelmegállapodás egy-egy példányát. Ez a cikk nem érinti a hitelmegállapodások megkötésének érvényességére vonatkozó, a közösségi joggal összhangban álló nemzeti rendelkezéseket.

(2) A hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon tartalmaznia kell a következőket:

[...]

d) a teljes hitelösszeg és a hitel lehívására vonatkozó feltételek;

[...]

g) a teljeshiteldíj-mutató és a fogyasztó által fizetendő teljes összeg, a hitelmegállapodás megkötésének időpontjában kiszámítva; valamennyi, a teljeshiteldíj-mutató kiszámításához felhasznált feltevés megemlítésével;

[...]

u) adott esetben az egyéb szerződési feltételek;

[...]”.

13 Ezen irányelv „Harmonizáció és az irányelv kötelező jellege” című 22. cikke kimondja:

„(1) Amennyiben ez az irányelv harmonizált rendelkezéseket tartalmaz, a tagállamok nem tarthatnak fenn vagy a nemzeti jogukba nem vezethetnek be az ebben az irányelvben meghatározottaktól eltérő rendelkezéseket.

[...]

(3) A tagállamok továbbá biztosítják, hogy az általuk ezen irányelv végrehajtása során elfogadott rendelkezések a megállapodások szövegezéséből adódóan nem [helyesen: ne legyenek] megkerülhetők, különösen az ezen irányelv hatálya alá tartozó lehívások vagy hitelmegállapodások olyan hitelmegállapodásokba történő integrálásával, amelyek jellege vagy célja lehetővé teszi az irányelv alkalmazásának megkerülését.

[...]”

A lengyel jog

A Polgári Törvénykönyv

14 A kodeks cywilny (polgári törvénykönyv) 359. cikke értelmében:

„(1) Pénzösszeg után csak abban az esetben jár kamat, ha az jogügyletből, jogszabályból, bírósági határozatból vagy hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság határozatából következik.

(2) Eltérő rendelkezés hiányában a fizetendő kamat mértéke megegyezik a Lengyel Nemzeti Bank által megadott referencia kamatláb 3,5 százalékponttal növelt mértékének megfelelő törvényes kamat mértékével.

(2¹) A jogügyletből származó kamatok maximális mértéke éves szinten nem haladhatja meg a törvényes kamat kétszeresét (kamat maximális összege).

(2²) Amennyiben a jogügyletből származó kamatok mértéke meghaladja a kamat maximális mértékét, akkor a maximális összegű kamat alkalmazandó.

(2³) A szerződéses rendelkezések nem zárhatják ki, illetve nem korlátozhatják a kamat maximális mértékére vonatkozó rendelkezéseket, még akkor sem, ha a választott jog külföldi jog. Ez esetben a törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(4) Az igazságügy-miniszter hirdetmény útján bejelenti a Lengyel Köztársaság Hivatalos Lapjában, a »Monitor Polski«-ban a törvényes kamatok összegét.”

15 Az említett törvénykönyv 385^{1. cikk}e így rendelkezik:

„(1) A fogyasztói szerződés egyedileg meg nem tárgyalta rendelkezései nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, ha azok a fogyasztó jogait és kötelezettségeit a jó erkölcsbe ütköző és a fogyasztó érdekeit súlyosan sértő módon állapítják meg (jogellenes szerződési feltételek). Ez nem vonatkozik a felek főszolgáltatásaira – különösen az árra vagy a díjazásra – vonatkozó rendelkezésekre, ha azok egyértelműen vannak megfogalmazva.

(2) Ha az (1) bekezdés alapján a szerződés valamely rendelkezése nem jelent kötelezettséget a fogyasztóra nézve, a szerződés többi része továbbra is köti a feleket.

(3) Egyedileg meg nem tárgyaltnak minősülnek azok a szerződéses rendelkezések, amelyek tartalmára a fogyasztó nem volt tényleges befolyással. Ez különösen olyan szerződéses rendelkezésekre vonatkozik, amelyek a másik szerződő fél által a fogyasztónak javasolt szerződésmintából származnak.

[...]”

A fogyasztói hitelről szóló törvény

16 A 2008/48 irányelvet a 2011. május 12-i ustawa o kredycie konsumenckim (a fogyasztói hitelről szóló törvény, Dz. U., 126. szám, 715. alszám) alapügyek tényállására alkalmazandó változata (a továbbiakban: a fogyasztói hitelről szóló törvény) ültette át a lengyel jogrendbe.

17 E törvény 5. cikke (1) bekezdésének 6–8. pontja a következőképpen rendelkezik:

„a hitel teljes költsége – azon költségek összessége, amelyeket a fogyasztónak a hitelmegállapodás vonatkozásában meg kell fizetnie, így többek között a) kamatok, díjak, jutalékok, adók és haszonkulcsok, amennyiben a hitelező előtt ismertek, és b) a járulékos szolgáltatások, különösen a biztosítás költségei, ha e szolgáltatásokat kötelező igénybe venni a hitel felvételéhez vagy annak a meghirdetett feltételek melletti felvételéhez, kivéve a fogyasztónál felmerült közjegyzői költségeket;

a hitel nem kamatjellegű költségei alatt a kamat kivételével mindazon költségek értendők, amelyeket a fogyasztó a fogyasztói hitelmegállapodással kapcsolatban fizet meg;

a hitel teljes összege alatt értendő a hitel hitelezett költségeit nem tartalmazó összes olyan pénzeszköz teljes összege, amelyet a hitelező a hitelmegállapodás alapján bocsát a fogyasztó rendelkezésére, és azon szerződések esetében, amelyeknél ezt a maximális összeget nem határozták meg, a hitel hitelezett költségeit nem tartalmazó összes olyan pénzeszköz összege, amelyet a hitelező a hitelmegállapodás alapján bocsát a fogyasztó rendelkezésére;

a fogyasztó által fizetendő teljes összeg alatt a hitel teljes költségének és a hitel teljes összegének az összege értendő.”

18 Az említett törvény 13. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) A hitelező vagy a hitelközvetítő a fogyasztói hitelmegállapodás megkötését megelőzően köteles tartós adathordozón megfelelő időben a fogyasztó rendelkezésére bocsátani a következő információkat, kellő időt biztosítva arra, hogy azokat a fogyasztó megismerhesse:

[...]

5. a teljes hitelösszeg;

6. a hitel lehívásának időpontjai és módjai;

7. a fogyasztó által fizetendő teljes összeg;

[...]

10. adott esetben az egyéb olyan költségekre vonatkozó információk, amelyeket a fogyasztónak a fogyasztói hitelmegállapodás vonatkozásában meg kell fizetnie, különösen a kamatokra, jutalékokra, haszonkulcsokra, díjakra, azon belül egy vagy több számla fenntartásának díjára, mind a fizetési ügyletek, mind a lehívások rögzítése tekintetében, a fizetési ügyletek és a lehívások céljára egyaránt szolgáló fizetési eszköz használati díjaival együttesen, valamint a járulékos szolgáltatások, különösen a biztosítások költségeire vonatkozó információk, amennyiben azokat a hitelező ismeri, valamint e költségek módosításának feltételeire vonatkozó információk;

11. az adott esetben felmerülő közjegyzői díjak megfizetésének szükségességére vonatkozó információ;

[...]”

19 Ugyanezen törvény 30. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) A fogyasztói hitelmegállapodásnak, a 31–33. cikkekre is figyelemmel, a következőket kell tartalmaznia:

[...]

2. a hitel típusa;

[...]

4. a teljes hitelösszeg;

5. a hitel lehívásának időpontjai és módjai;

6. a hitel kamatlába [...];

7. a teljeshiteldíj-mutató és a fogyasztó által fizetendő teljes összeg, a fogyasztói hitelmegállapodás megkötésének időpontjában megállapítva, valamennyi, a teljeshiteldíj-mutató kiszámításához felhasznált feltevés megemlítésével;

8. a hitel visszafizetésére vonatkozó szabályok és határidők, [...];

9. a hitelkamat fizetésének időszakait és feltételeit és a hitel valamennyi egyéb költségeit tartalmazó kimutatás, amennyiben a hitelező vagy hitelközvetítő a hitel visszafizetése tekintetében haladékos ad;

10. az egyéb olyan költségekre vonatkozó információk, amelyeket a fogyasztónak a fogyasztói hitelmegállapodás vonatkozásában meg kell fizetnie, különösen a díjakra, azon belül egy vagy több számla fenntartásának díjára, mind a fizetési ügyletek, mind a lehívások rögzítése tekintetében, a fizetési ügyletek és a lehívások céljára egyaránt szolgáló pénzeszköz használati díjaival együttesen, valamint a jutalékokra és haszonkulcsokra vonatkozó információk, és a járulékos szolgáltatások, különösen a biztosítások költségeire vonatkozó információk, amennyiben azokat a hitelező ismeri, valamint e költségek módosításának feltételeire vonatkozó információk;

[...]”

20 Ugyanezen törvény 36a. cikke értelmében:

„(1) A hitel nem kamatjellegű költségeinek maximális összegét a következő képlet szerint kell kiszámítani:

$$MPKK \leq (K \times 25\%) + (K \times N/R \times 30\%)$$

amelyben az egyes elemek jelentése a következő:

MPKK – a hitel nem kamatjellegű költségeinek maximális – összege,

K – a teljes hitelösszeg;

n – visszafizetési időszak napokban,

R – az adott év napjainak száma.

(2) A hitel nem kamatjellegű költségei a hitel futamideje alatt nem haladhatják meg a hitel teljes összegét.

(3) A hitel fogyasztói hitelmegállapodásból eredő nem kamatjellegű költségeit a hitel (1) bekezdésben meghatározott módon számított, maximális, nem kamatjellegű költségeit vagy a hitel teljes összegét meghaladó részükben nem kell megfizetni.”

21 A fogyasztói hitelről szóló törvény 47. cikke értelmében:

„A szerződéses rendelkezések nem zárhatják ki, illetve nem korlátozhatják a fogyasztó törvényben biztosított jogait. Ebben az esetben a törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

22 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapjául szolgáló, a kérdést előterjesztő bíróság 2018. november 8-i határozatával egyesített két keresetet a Mikrokasa és a Revenue bankok nyújtották be XO ellen.

23 Az első ügyben XO 2016. december 21-én a 2008/48 irányelv értelmében vett fogyasztóként 4000 lengyel zloty (PLN, hozzávetőleg 940 euró) összeg vonatkozásában kölcsönszerződést kötött a Mikrokasával, amelyet 30 havi részletben 2019. június 28-ig kellett visszafizetni. E szerződés értelmében a fogyasztó kötelezettséget vállalt 600 PLN (hozzávetőleg 139 euró) összegű előkészítési díj, valamint 3400 PLN (hozzávetőleg 790 euró) összegű adminisztratív díj megfizetésére. Emellett évi 7%-os mértékű szerződéses kamatot számítottak fel 371,87 PLN (hozzávetőleg 86 euró) értékben.

24 A fizetés teljes elmaradását követően a Mikrokasa keresetet indított XO ellen a Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich I Wydział Cywilny (Siemianowice Śląskie-i kerületi bíróság, első polgári tanács, Lengyelország) előtt, amelyben azt kérte, hogy XO-t 8 184,53 PLN (hozzávetőleg 1927 euró) megfizetésére kötelezzék.

25 A második ügyet illetően ugyanezen fogyasztó 2016. november 21-én 3000 PLN (hozzávetőleg 703,18 euró) összegű, 2018. május 28-ig visszafizetendő kölcsönre vonatkozó szerződést kötött az IPF Polska sp. z. o. o.-val az interneten. E szerződés feltételei szerint a fogyasztónak 2084 PLN (hozzávetőleg 488,46 euró) összegű jutalékot kellett fizetnie. A szerződéses kamatokat 10%-os éves kamatláb alapján számították ki, összesen 248,41 PLN (hozzávetőleg 57 euró) összegben.

26 Az e szerződésből eredő követelést az IPF Polska egy 2017. augusztus 16-i engedményezési szerződéssel átruházta a Revenue-re. Ez utóbbi 2017. október 27-én keresetet indított XO ellen 5196,68 PLN (hozzávetőleg 1218,09 euró) megfizetése iránt, teljesítés elmaradása jogcímén. A Sąd Rejonowy Lublin Zachód w Lublinie (lublini Lublin Zachód kerületi bíróság, Lengyelország) fizetési meghagyás kibocsátásáról határozott. A fogyasztó e határozattal szemben fellebbezést nyújtott be a Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskichhoz (Siemianowice Śląskie-i kerületi bíróság, Lengyelország).

27 E bíróság megállapítja, hogy az alapügyben szóban forgó két szerződésben a hitel nem kamatjellegű költségeit a nemzeti jogszabályok szerint a fogyasztói hitelről szóló törvény 36a. cikkében meghatározott képlet alapján számították ki, és azok nem haladják meg az engedélyezett maximális összeget.

28 Mindazonáltal e bíróság kétségeit fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy összeegyeztethető-e a 2008/48 irányelvvel, különösen az ezen irányelv által megvalósított teljes harmonizációra tekintettel az olyan nemzeti szabályozás, amely a „hitel nem kamatjellegű költségének” olyan fogalmát vezeti be, amelyet az említett irányelv nem ír elő. Különösen azt a kérdést kell felvetni, hogy egy ilyen fogalom bevezetése nem alkalmas-e arra, hogy sértse a 2008/48 irányelv által meghatározott célokat.

- 29 Ezenkívül a jogalkotó által a fogyasztói hitelről szóló törvény 36a. cikkében meghatározott módon kiszámított nem kamatjellegű teljes k ltsegek esetében e k ltsegeket a kereskedő által ténylegesen nyújtott sz lg ltat sokt l és felhasznált forrásoktól független képlet alap n határozzák meg.  gy a fogyasztónak nincs lehetősége a hitel tényleges k ltsegeinek megismerésére, valamint arra, hogy a szerződés megkötésének időpontjában fennálló jogi helyzetéről megfelelően tájékoztatást kapjon.
- 30 A kérdést előterjesztő b ros g abban az esetben is kételkedik a 93/13 írányelv alkalmazhatóságában, ha a szerződéses feltételek tiszteletben tartják az engedélyezett maximális költségre vonatkozó nemzeti rendelkezéseket.
- 31 E b ros g hangsúlyozza, hogy a lengyel jogalkotó a fogyasztói hitelről szóló törvény 36a. cikkének elfogadásával a fogyasztók részére fels z m tott k ltsegek korlátainak biztosítására törekedett, jelezve, hogy a hitel nem kamatjellegű teljes k ltsege nem haladhatja meg éves alapon a hitel teljes összegének 55%- t, két évre annak 85%- t és a hitel futamidejétől függetlenül annak 100%- t.
- 32 Mindazonáltal az említett b ros g szerint a gyakorlatban a kereskedők gyakran a törvényes képlet által lehetővé tett maximális összeget választják, anélkül hogy a ténylegesen felmerült k ltsegeket szükségszerűen figyelembe venn k.
- 33 Következésképpen f l , hogy a kereskedő túlzott és indokolatlan előnyhöz jut a fogyasztó k r ra, ami a hitel teljes összegének és e hitel teljes k ltsegeinek összehasonlításából eredő jelent s egyenlőtlenséget eredményez a fogyasztó k r ra.
- 34 A kérdést előterjesztő b ros g arra is rámutat, hogy a lengyel b ros gok jelenlegi gyakorlata eltérő, mivel egyesek k z l k k z rj k a fogyasztói hitelről szóló törvény 36a. cikke alap n meghatározott k ltsegeket a visszaélésszerű jelleg vizsgálatának köréből, m g más b ros gok e k ltsegeket a 93/13 írányelv 3. cikkét  t ltet  nemzeti szabályozás által megállapított szempontok alap n értékelik.
- 35 E körülmények között a S d Rejonowy w Siemianowicach  l skich (Siemianowice  l skie-i kerületi b ros g)  gy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a B ros g el :
- „1)  gy kell-e értelmezni a 2008/48  r nyelvet, különösen a 3. cikkének g) pontját, a 10. cikkének (1) bekezdését és a 22. cikkének (1) bekezdését, hogy azokkal ellentétes a hitelnek a fogyasztói hitelről szóló törvény 36a. cikkében ismertett törvényes számítási képlet alap n  tal nyk nt meghatározott, úgynevezett »nem kamatjellegű k ltsegeinek« a fent említett  r nyelvben meghatározott úgynevezett »a hitel fogyasztó által viselt teljes k ltseg t l« oly módon történő el k l n t se, amely lehetővé teszi a hitel sz lg ltat  által viselt, nem kamatjellegű valós k ltsegeinek a fogyasztó el li elrejtését?
- 2)  gy kell-e értelmezni a 93/13 írányelv rendelkezéseit, különösen 1. cikkének (2) bekezdését, 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, hogy azokkal ellentétes az, hogy az említett írányelv 3. cikkében szereplő feltételek fényében vizsgálják a fogyasztói hitelmegállapodások feltételeinek az úgynevezett nem kamatjellegű k ltsegekre vonatkozó részét, amely k ltsegek megállapításának szempontjait a fogyasztói hitelről szóló törvény 36a. cikkének rendelkezései határozzák meg?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 36 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2008/48 irányelv 3. cikkének g) pontját, 10. cikkének (1) bekezdését és 22. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely a fogyasztói hitelek keretében a fogyasztó részére előírható nem kamatjellegű hitel költségek maximális összegére vonatkozó számítási módszert ír elő.
- 37 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/48 irányelv 1. cikke szerint az irányelv célja a fogyasztóknak nyújtott hitelekkel kapcsolatos megállapodásokra vonatkozó tagállami szabályok egyes aspektusainak összehangolása.
- 38 Továbbá ezen irányelv 22. cikkének (1) bekezdéséből következik, hogy amennyiben ez az irányelv harmonizált rendelkezéseket tartalmaz, a tagállamok nem tarthatnak fenn vagy vezethetnek be az említett irányelvben előírtaktól eltérő nemzeti rendelkezéseket.
- 39 Végül, ahogyan a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, a fogyasztók kiterjedt védelmének biztosítása érdekében az uniós jogalkotó ezen irányelv 3. cikkének g) pontjában „a hitel fogyasztó által viselt teljes költségének” fogalmát szélesen határozza meg, mint amelybe beletartozik minden költség, ideértve a kamatot, jutalékot, az adókat és bármely olyan egyéb díjat, amelyet a fogyasztónak a hitelmegállapodás vonatkozásában meg kell fizetnie és amelyek a hitelező előtt ismertek, kivéve a közjegyzői költségeket (lásd ebben az értelemben: 2015. február 26-i Matei ítélet, C-143/13, EU:C:2015:127, 48. pont; 2016. december 8-i Verein für Konsumenteninformation ítélet, C-127/15, EU:C:2016:934, 35. pont; 2019. szeptember 11-i Lexitor ítélet, C-383/18, EU:C:2019:702, 23. pont).
- 40 Márpedig a 2008/48 irányelv nem írja elő sem a „hitel nem kamatjellegű költségének” fogalmát, sem pedig a hitel költségek korlátozására vagy e költségeknek a kereskedő és a fogyasztó közötti megosztására vonatkozó rendelkezéseket nem tartalmaz. A Bírósághoz benyújtott iratokból kitűnik, hogy az említett „a hitel nem kamatjellegű költsége” a 2008/48 irányelv 3. cikkének g) pontja értelmében vett „a hitel teljes költségének” alkategóriája, mely utóbbi költség az összes költséget, többek között a kamatokat is magában foglalja.
- 41 Az említett irányelv 5. cikke (1) bekezdésének g) pontja, amely felsorolja a szerződéskötést megelőző tájékoztatás tárgyát képező információkat, amelyeket a szerződés megkötése előtt közölni kell a fogyasztóval, valamint ugyanezen irányelv 10. cikke (2) bekezdésének g) pontja, amely a szerződésben világos és egyértelmű módon feltüntetendő információkra vonatkozik, előírja a fogyasztónak a 2008/48 irányelv 3. cikkének h) pontjában meghatározott, „a fogyasztó által fizetendő teljes összegről” való tájékoztatásának kötelezettségét, amely „a teljes hitelösszegnek és a hitel fogyasztó által viselt teljes költségének összege”. E rendelkezések nem írnak elő a hitel nem kamatjellegű költségére vagy annak számítási módszerére vonatkozó tájékoztatási kötelezettséget.
- 42 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a 2008/48 irányelv nem tartalmaz a „hitel nem kamatjellegű költségére” vagy annak számítási módjára vonatkozó harmonizált rendelkezést.
- 43 Jóllehet a 2008/48 irányelv csak a fogyasztói hitelmegállapodásokra vonatkozó tagállami szabályok egyes aspektusait hangolja össze, a (44) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy a piaci átláthatóság és stabilitás érdekében, valamint a további harmonizálásig a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a hitelezők szabályozására vagy felügyeletére vonatkozó megfelelő intézkedések megtörténtek (lásd ebben az értelemben: 2019. június 6-i Schyns ítélet, C-58/18, EU:C:2019:467, 44. pont). Meg kell azonban bizonyosodni arról, hogy ezek az intézkedések nem ellentétesek a 2008/48 irányelv által harmonizált területekkel.

- 44 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/48 irányelvet azzal a kettős céllal fogadták el, hogy az Európai Unióban valamennyi fogyasztó érdekeit magas szinten és egyenlő módon védelmezzék, és hogy megkönnyítsék a fogyasztói hitelek jól működő belső piacának kialakulását (2019. szeptember 5-i Pohotovosť ítélet, C-331/18, EU:C:2019:665, 41. pont; 2019. december 19-i Home Credit Slovakia ítélet, C-290/19, EU:C:2019:1130, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 Márpedig ezen irányelv 10. cikke felsorolja azokat az információkat, amelyeket a szerződésben világos és egyértelmű módon meg kell említeni. E tekintetben a Bíróság már kimondta, hogy az említett irányelv 10. cikkének (2) bekezdése teljes harmonizációt valósít meg azokat a tartalmi elemeket illetően, amelyeknek kötelező jelleggel szerepelniük kell a hitelmegállapodásban (2019. szeptember 5-i Pohotovosť ítélet, C-331/18, EU:C:2019:665, 50. pont).
- 46 Ezenkívül, ahogyan az a jelen ítélet 38. pontjában felidézésre került, a 2008/48 irányelv 22. cikkének (1) bekezdése értelmében, amennyiben ez az irányelv harmonizált rendelkezéseket tartalmaz, a tagállamok nem tarthatnak fenn vagy a nemzeti jogukba nem vezethetnek be az ezen irányelvben meghatározottaktól eltérő rendelkezéseket.
- 47 A jelen ügyben a Bíróság elé terjesztett ügyiratokból kitűnik, hogy a hitel nem kamatjellegű költségére vonatkozó nemzeti rendelkezések e költség felső határának és számítási módjának, valamint az említett felső határ megsértése következményeinek megállapítására korlátozódnak. Mindenesetre, amint arra a főtanácsnok az indítványának 59. és 60. pontjában rámutatott, a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a nemzeti szabályozás nem ír-e elő további tájékoztatási kötelezettségeket.
- 48 A fenti megfontolásokra tekintettel a 2008/48 irányelv 3. cikkének g) pontját, 10. cikkének (2) bekezdését és 22. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a fogyasztó részére felszámítható nem kamatjellegű hitelköltség maximális összegére vonatkozó számítási módszert ír elő, feltéve hogy e szabályozás nem vezet be e nem kamatjellegű hitelköltségre vonatkozóan az említett 10. cikk(2) bekezdésében előírt kötelezettségeken túl további tájékoztatási kötelezettségeket.

A második kérdésről

- 49 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy ki van zárva ezen irányelv hatálya alól az olyan szerződési feltétel, amely a hitel nem kamatjellegű költségét a nemzeti rendelkezések által előírt felső határ tiszteletben tartásával határozza meg, anélkül hogy szükségszerűen figyelembe venné a ténylegesen felmerült költségeket.
- 50 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése, amely a kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröző feltételekre vonatkozik, az irányelv hatálya alóli kizáró szabályt tartalmaz, amely a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében két feltételtől függ. Egyrészt a szerződési feltételnek törvényi vagy rendeleti rendelkezést kell tükröznie, másrészt e jogszabályi rendelkezésnek kötelező érvényűnek kell lennie (2019. november 7-i Kanyeba és társai ítélet, C-349/18–C-351/18, EU:C:2019:936, 60. pont; 2020. március 3-i Gómez del Moral Guasch ítélet, C-125/18, EU:C:2020:138, 31. pont).
- 51 Annak megállapítása érdekében, hogy e feltételek teljesülnek-e, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a vonatkozó szerződési feltétel a nemzeti jog olyan rendelkezéseit tükrözi-e, amelyek a szerződő felek között azok választásától függetlenül alkalmazandók, vagy kiegészítő jellegű és ennek folytán olyan rendelkezéseket, amelyek automatikusan, vagyis a felek között létrejött ilyen irányú eltérő megállapodás hiányában alkalmazandók (2020. március 3-i Gómez del Moral Guasch ítélet, C-125/18, EU:C:2020:138, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 52 A Bíróság kimondta, hogy a nemzeti bíróságoknak figyelembe kell venniük, hogy különösen az említett irányelv céljára, azaz a fogyasztóknak az utóbbiak és az eladók vagy szolgáltatók között létrejött szerződésekbe foglalt tisztességtelen feltételekkel szembeni védelmére tekintettel az ugyanezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében foglalt kivételt e rendelkezés hatékony érvényesülésének biztosítása érdekében szigorúan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 10-i Kušionová ítélet, C-34/13, EU:C:2014:2189, 77. pont; 2018. szeptember 20-i OTP Bank és OTP Faktoring ítélet, C-51/17, EU:C:2018:750, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 53 Mindenesetre emlékeztetni kell arra, hogy az eladó vagy szolgáltató által a fogyasztóval kötött szerződésben szereplő valamely szerződési feltétel kizárólag akkor nem tartozik ezen irányelv hatálya alá, ha az említett szerződési feltétel a 93/13 irányelv (13) preambulumbekkezdésével együttesen értelmezett 1. cikkének (2) bekezdése értelmében kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezést tükröz (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 10-i Kušionová ítélet, C-34/13, EU:C:2014:2189, 45. pont).
- 54 E kivételt az a körülmény igazolja, hogy joggal feltételezhető, hogy a nemzeti jogalkotó a meghatározott szerződések feleit illető jogok és kötelezettségek összességére nézve egyensúlyt teremtett, olyan egyensúlyt, amelyet az uniós jogalkotó kifejezetten védeni kívánt (2013. március 21-i RWE Vertrieb ítélet, C-92/11, EU:C:2013:180, 28. pont; 2019. április 3-i Aqua Med ítélet, C-266/18, EU:C:2019:282, 33. pont).
- 55 Bár a Bíróság ítélkezési gyakorlatában kialakította a 93/13 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének értelmezési szempontjait, a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy ebből konkrét következtetéseket vonjon le.
- 56 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat függvényében meg kell állapítani, hogy nem tűnik úgy, hogy az olyan szerződési feltétel, amely a hitel nem kamatjellegű költsége felső határának kiszámítására szolgáló módszer alkalmazására szorítkozik, kifejezetten „tükrözi” az érintett nemzeti rendelkezést (lásd ebben az értelemben: 2019. április 3-i Aqua Med ítélet, C-266/18, EU:C:2019:282, 35. és 36. pont).
- 57 Úgy tűnik ugyanis, hogy az említett rendelkezés önmagában nem határozza meg a szerződő felek jogait és kötelezettségeit, hanem arra szorítkozik, hogy korlátozza az arra vonatkozó szabadságukat, hogy a hitel nem kamatjellegű költségét bizonyos szint felett határozzák meg, és egyáltalán nem akadályozza meg a nemzeti bíróságot abban, hogy e meghatározás esetlegesen visszaélészerű jellegét akár a jogszabályban meghatározott felső határ alatt is vizsgálja.
- 58 A fenti megfontolásokra tekintettel a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy nincs kizárva ezen irányelv hatálya alól az olyan szerződési feltétel, amely a hitel nem kamatjellegű költségét a nemzeti rendelkezések által előírt felső határ tiszteletben tartásával határozza meg, anélkül hogy szükségszerűen figyelembe venné a ténylegesen felmerült költségeket.

A költségekről

- 59 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének g) pontját, 10. cikkének (2) bekezdését és 22. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a hitel fogyasztó részére felszámítható nem kamatjellegű költségeinek maximális összegére vonatkozó számítási módszert ír elő, feltéve hogy e szabályozás nem vezet be a hitel e nem kamatjellegű költségére vonatkozóan az említett 10. cikk (2) bekezdésében előírt kötelezettségeken túl további tájékoztatási kötelezettségeket.
- 2) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy nincs kizárva ezen irányelv hatálya alól az olyan szerződési feltétel, amely a hitel nem kamatjellegű költségét a nemzeti rendelkezések által előírt felső határ tiszteletben tartásával határozza meg, anélkül hogy szükségszerűen figyelembe venné a ténylegesen felmerült költségeket.

Aláírások